

Sacerdos Aut Sanctus Aut Reprobus

Dufrène, Maximilian

Augustæ Vindelicorum, 1743

Caput. 2. Ad prædictam cum Deo agendi rationem opus esse, ut genuina de illo species in mente formetur, nonnullis inde phantasiis, & commentis exclusis, quàm à propria illius benignitate ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60483](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60483)

in filii, atque amici loco se habeat; nihil dubitabit tamen, si legitimum ipse obsequium fors exuat, & familiari secum usu ad peccandi abutatur licentiam; ex suorum albo eum confestim eradere, pro inimico, & perduelli odîsse, æternisque insuper suppliciis, nisi tempestivè resipiscat, afficere. Neque contentus sit, omnia hæc cognita habere, atque inter conversionis suæ initia pluries perpendisse: sed curet præterea identidem animo retractare, quique hujusmodi notionibus congruunt, profundissimæ erga DEum submissionis, & reverentiæ sensus concipere. Ita tamen, ut post pia id genus necessariæ humilitatis exercitia ad amicam, atque hilarem cum DEO consuetudinem redeat: & hac quidem, quasi cibatu ad quotidianam animi refectionem; illis verò ceu pharmacis ad extraordinarias opportunitates utatur.

CAPUT II.

Ad prædictam cum DEO agendi rationem opus esse, ut genuina de illo species in mente formetur, nonnullis inde plantasiis, & commentis exclusis, quàm à propria illius benignitate abhorrentibus, tam nostri erga illum amoris suavitati contrarius.

Jure queritur Clemens Alexandrinus (L. 7. Strom. c. 2.) non satis esse hominibus, si DEum imaginentur, & pingant, quales

les ipsi sunt, nigrum putà Æthiopes, & Thraces caruleum; sed progredi ulterius, ad mores quoque ipsi tribuendos, affectusque, & instinctus hominum proprios. Perinde quasi verum, germanumque Conditoris sui exemplar homo esset, nec potius argui è contrario deberet, talis est nostra, ergo longè alia DEI ratio, & natura. Ex hac porro absurda consuetudine effingendi ad nostram speciem illud nulli imitabile, sed omnino singulare, atque unicum Ens, quemadmodum alibi pluries, sic in præsentis etiam materia non pauci, nec exigui errores proveniunt. Qui, quoniam commendatæ hinc à nobis divini amoris suavitati recta fronte adversantur, demonstrandum existimo, quàm à vero absoni sint, nulliusque momenti esse debeant, ad cordatum quemque hominem ab amica, & familiari cum DEO conjunctione absterrendum.

2. Et primò errant hinc multi, DEUM intra se comminiscens, terrenorum instar principum, suæ ubique Majestatis custodem sollicitum. Adeò ut, quemadmodum hic conservandæ authoritatis suæ gratiâ timeri à subditis volunt, nec nisi uni, alterive ex primariis aulæ proceribus familiares se exhibent, sic ipse etiam supremus *Rex regum, & Dominus dominantium*, coram quo creata quævis entia sunt, quasi non sint; nolit secum agi, nisi pro incomparabilis excel-

cellentiæ suæ merito : & intimiori aliqua communicatione solis reservata cælestis suæ regiae principibus , nos terræ ignobiles filios , & sua infimæ notæ servitia , neutiquam patiat sibi adstare , nisi cum eo profundissimæ submissionis , extremique horro- ris sensu , qui à mortali nostra conditione infinitæ illius dignitati debetur. Sed enim- verò , quàm alienus ab hac magnitudinis ostentatione , atque pompa , imò quàm , ut ità loquar , popularis , & in se omnibus evulgando sit profusus immortalis Regna- tor , quantò gratius ei sit amari à suis fa- mulis , quàm timeri , quantam abjectissimo cuique facultatem indulgeat confidenter , & filii ritu ad sese accedendi , quàm denique , ut Bernardi , & Petri Chrysologi verbis utar : (*Serm. 69. in Cant. Serm. 7.*) *Sponsum exhibeat , qui Dominus est : & velit charitate magis , quàm potestate regnare ;* nullis hinc argumentis de- monstrari eget , cùm in præcedenti capite ostensum jam planissimè sit. Satis esto duntaxat , coronidis quasi locò ibi dictis superaddere præclaram D. Teresiæ animad- versionem ex libro *conceptuum amoris divini*. Ubi cùm mentionem fecisset offensionis , quam pusilli nonnullorum animi ex amato- riis Salomonis Canticorum sensibus capiunt ; narrâssetque quanto cum auditorum risu excepta fuerant , quæ Concionator quidam ad flagrantissimum erga nos DEI amorem repræsentandum ex eo libro deprompserat ;

subdit, causam rei esse, quòd ejusmodi homines non satis advertant, quàm inaudita, & prodigiosa suæ erga nos charitatis monumenta DEUS exhibuerit, dum pro nostra asserenda salute acerbissimæ morti se obtulit, & suum nobis corpus in Evcharistia sumendum reliquit: monumenta certè amoris, usque adeò omnem verborum benignitatem excedentia; ut, quisquis ea ritè perpenderit, nullas in sacris usquam libris amatorias DEI voces reperturus sit, quæ, non dicam, supra modum exaggeratæ ipsi possint videri; sed & tota significationis suæ vi ardentissimum, intimúmque illius amorem æquè, ac hujusmodi opera exprimant. *Concludo itaque* (sic ipsa in prædicti libri capite primo) *nihil esse, cur admiratio vos capiat de ullis peramantibus verbis, quæ DEUS anima in sacris literis dicat. Amor, quo ille nos re ipsa persecutus est, ac prosequitur, plus admirationis mihi affert, meique extra sensum me abripit: videntem nullis loquendi formis plenè, vividèque adeò illum representari, quin expressius representetur factis. O mi JESU! & quid nos admiratione afficit? Nónne admirabilia sunt opera? Nónne ipsomet Servatoris DEI corpore in Evcharistia vescimur?*

3. Nec à vero minùs devii feruntur, qui in proprio, germanóque sensu accipientes, metaphorica quædam sacrarum literarum dicta, ubi DEUS sub furibunda, & terribili imagine intuendus proponitur; non

non aliter eum concipiunt, quàm instar Domini irâ effervescentis, qui assiduè ob-
jurgat, minitetur, & flagrum in manibus, furorémque in oculis præferat. Unde ori-
tur, injucundam iis esse illius recordatio-
nem, tanquam objecti, à cujus specie ani-
mum sibi contrahi experiuntur. Et, quam-
vis nullius præsentis peccati conscientia
mordeantur, nullámque justam habeant ra-
tionem timendi, ne ille iratus adversum se
sit; nihilominus, quemadmodum, ubi ali-
quis in iracundiæ fermento est; neque ipsi-
met domestici, & filii agere tunc cum eo
audent; ità ipsi DEum sibi fingentes, assi-
dua indignatione commotum propter scele-
ra, quæ ubique cernit patrari, & sem-
piterna jam horum, jam illorum damna-
tione continenter ulciscitur; timent ad eum
propiùs accedere, tanquam parùm in eo
æstu familiaribus & jucundis colloquiis ido-
neum. Atqui ego id genus phantasias in-
dignissimas esse, ajo, quæ ab homine vel
mediocris sapientiæ concipiantur de DEO:
curandúmque cuivis esse, ut eas pro vulgi
deliramentis habeat, penitúsque à sua men-
te proscribat: certissimè sibi persuadens:
supremum illum mundi rectorem nulli ob-
quæcunque hominum malefacta, vel mini-
mæ perturbationi esse obnoxium: sed,
prout in libro Sapientiæ affirmatur, etiam
cùm peccantes minis territat, meritisque
afficit pœnis, (c. 12.) *cum tranquillitate ju-
di-*

dicare, pacatissimum, quietissimum, nec quidquam ex præcipiti furoris instinctu, sed omnia ex mero, sedatòque recti amore discernentem: instar legum, quæ secundum M. Tullii observationem in vetandis criminibus; & eorum constituendis suppliciis, (*L. 1. de Off.*) *Non iracundia, sed æquitate ducuntur*, convenienter à Philosopho nuncupatæ, (*L. 3. Polit. c. 12.*) *Mens absque appetitu*. Talis, inquam, humanarum ità omnium perturbationum expers, nec sub alia, quàm æquissimæ legis, imò ipsiusmet purissimæ, universalis, æternæque æquitatis specie concipiendus nobis DEUS est, si dignam, propriamque ejus imaginem formare in animo volumus. Unde & ipse apud Oseam pro lenitatis suæ causâ affert, quòd non homo, sed DEUS sit: (*c. 11.*) *Non faciam furorem iræ meæ, quoniam DEUS ego, & non homo*; & D. Joannes illius solium, quamquam fulgetris, & tonitruis indè prorumpentibus terrificum, iride, proprio tranquillitatis, & pacis hieroglyphico circumvallatum vidit: (*Apoc. 4.*) *Et iris erat in circuitu sedis, & de throno procedebant fulgura, & tonitrua*. Perinde quasi designaretur ejusmodi imagine, etiam quando tonat jurgis, minisque, & suppliciorum jaculatur fulgura; ipsum omnia hæc absque ullo perpetuæ, immotæque suæ pacis detrimento facere. Certè haud novum quid omnino, inauditumque est, reperire inter homines judi-

judicem quempiam placidissimæ indolis, omnique iracundiæ felle vacuum, qui tamen ex mero æquitatis studio sancitam à legibus poenam, cuicumque eam merenti, etsi amico, & consanguineo præscribat, dicens: damnabo, fili, lex ita decernit, & secundum eam judicari necesse est. Ego, quod ad me pertinet, quique meus erga te amor est, multò mallem te absolutum dimittere, quàm damnare; sed quoniam communis æquitatis ratio aliud exigit, patere illam suum jus obtinere, nec à me, qui coactus iussa exequor, sed ab ea sic fieri jubente, imò ut veriùs loquar, à tua ipsam, ut id jubeat, impellente malitia condemnari te credito. Quapropter facillimum cuique erit, similem in DEO quoque exterioris severitatis cum interiori lenitate conjunctionem agnoscere: proponendo illum sibi tanquam principem, ad mansuetudinem & clementiam pronissimum, nec quidquam cupientem magis, quàm omnibus, etiam extrema ausis facinora, veniam, salutemque impertiri: sed qui nihilominus, quos in morte capitalis noxæ reos deprehenderit, solo amore justitiæ permotus, quàm inexorabiliter, tam placidè, & procul ab omni in eos ira, odióve condemnet. Nisi fortè minùs propriè loquendo, iram nominare, atque odium velimus externam eos cruciandi actionem, veluti affectum, ab ira, odióve produci apud homines solitum. Se-

cundum quem unicum sensum ait D. Augustinus, ea intelligi posse sacrarum literarum loca, ubi DEO ira attribuitur. (*Enchir. c. 33.*) *Ex humanis motibus translato vocabulo, vindicta eius ira nomen accepit.* Et secundum quem tantummodo ostendit Doctor Angelicus, (*L. 1. c. Gent. c. 96.*) accipiendum esse odium peccantium à Davide in DEO agnitum, dum in Psalmo quinto canit: *Odisti omnes, qui operantur iniquitatem*, quamvis juxta aliam significationem magis propriam audiamus in Sapientiæ libro dici: (*c. 11.*) *Diligis omnia, quæ sunt, & nihil odisti eorum, quæ fecisti.* Siquidem justis cruciatibus impios afficiens, ita cum iis agit exterius, ceu ab odio incitari nos solemus ad agendum cum hostibus, dicique propterea in aliquo latiori, improprio, & materiali sensu potest eos odisse: tametsi eos illis cruciatus infligens, haud ita animo interius sit compositus, prout sunt, qui vero odio incitantur, nimirum ex intimo illorum mali studio, sed ex mero amore justitiæ; secundum aliam magis ei accomodatam loquendi rationem, dicatur nullo odio illos prosequi.

4. Similis jam exposito illorum quoque error est, qui, prout à D. Bernardo observatur DEum sibi effingunt, tanquam naturâ immisericordem, summo jure cum humana fragilitate agentem, & quàm indulgentiæ, veniæque parcum, tam ad vindican-

candum proclivem: (*Serm. 38. in Cant.*) *Gravem & severum imaginantur, qui pius est: durum & implacabilem, qui misericors est: ferum, & terribilem, qui amabilis est: & mentitur iniquitas sibi, formans sibi idolum pro eo, quod non est ipse.* Quare & leges illius non secus intuentur, ac latas olim à Dracone Atheniensibus, quas Demades præ nimia severitate conscriptas fuisse ajebat, (*Apud Plut. in Solone*) *Non atramento, sed sanguine: & locò accessus ad eum cum hilaris fiducia sensu affatum, congressumque ipsius perhorrescunt, offerentes illi sua vota, quasi videantur elephanto stipem porrigere: (Suet. in Aug. & Macr. l. 4. Sat. c. 4.)* ceu Augustus Cæsar exprobravit non nemini, qui supplicem sibi libellum consternato vultu, & manu tremebunda exhibebat. Iniquissima, & nimium quantum à vero aberrans hæc item opinio est, quamque ideo refutatam videmus tum à Propheta Regio, ubi DEum appellat (*Pf. 82.*) *suavem & mitem, & multa misericordia;* tum ab ipsomet DEO, qui apud Jeremiam profitetur, non aliis erga genus humanum se affici, quam clementiæ, & mansuetudinis sensibus: (*c. 29.*) *Ego cogito super vos cogitationes pacis, & non afflictionis.* Imò refutatam, ut compendio dicam, ab omnibus ferè hagiographis libris, ubi nihil reperire est frequentius, quam divinæ bonitatis exempla, & præconia. Ideoque discipulorum ardorem objurgavit, ignem è coelo supra Samari-

ta-

tanos deposcentium, ceu qui sua parum instituta, & mores callerent. (*Luc. c. 9.*) *Nescitis, cujus spiritus estis, filius hominis non venit animas perdere, sed salvare.* Ideò Ninivitarum quoque partes suscepit contra Jonæ seueritatem, eos omnino puniri volentis, ac proinde indignantis, quòd esset (*Jon. c. 4.*)

DEus clemens, & misericors, patiens, & multa miserationis, & ignoscens super malitia. Ideo demum Eliæ iracundo & ad rigorem proclivi non in turbine, aut tempestate, vel igne, sed in aura leni se exhibuit. (*1. 3. Reg. c. 19.*)

Spiritus grandis, & fortis, subvertens montes, & conterens petras ante Dominum: non in spiritu Dominus, post spiritum commotio: non in commotione Dominus, & post commotionem ignis: non in igne Dominus, & post ignem sibilus auræ tenuis: secundum quæ verba septuaginta interpretes addunt: & ibi Dominus. Severus & imisericors DEus? Impudentissimæ genus calumniæ, nec minùs à vero remotæ, quàm si ater candor, & tenebricosa lux diceretur: cum, teste Dionysio Areopagita, nihil aliud natura DEI sit, quàm *essentia bonitatis*, ipsamet nimirum pura, & absolutissima bonitas. (*de Div. Nom. c. 1.*)

5. Fateor quidem, sub præsentis vitæ occasum nullum ab eo ulteriori veniæ locum relinqui, quò minùs ream tunc lethalis culpæ animam justis maçtet suppliciis. Sed observetur, quæso, quàm toleranter quòad in terris homines vivunt, ferat, ac si non videret, tot, tàmque indigna eorum flagitia, *nolens*

ali-

aliquos perire, sed omnes ad pœnitentiam converti.
 (2. Petr. c. 2.) Animadvertatur præterea,
 quàm, juxta Isaiam, (c. 55.) multus sit ad
 ignoscendum, condonans cuilibet ritè pœni-
 tenti omne criminum genus, eúmque ibi
 protinus in priorem amici gradum restituens:
 neque id semel tantùm, bisve, aut decies,
 sed supra quam *septuagies septies*: quamvis vi-
 deat, permultos incredibili hac clementia,
 & ignoscendi facilitate abuti ad liberiùs de-
 inceps peccandum. Enim verò quisquis
 hæc omnia suis momentis perpendat, usque
 adeò existimare illum minimè poterit im-
 misericordem, acturum, ut ægrè inventu-
 rus humanas rationes sit, quibus nimix pla-
 cibilitatis notam ab illius gubernatione de-
 fendat: cogeturque admirabundus ipse quo-
 que in ea verba prorumpere, quæ à non-
 nullis D. Augustino adscribuntur: (l. 1. de
visit. infirm. inter opera S. Aug. t. 9.) *DEus meus,*
DEus meus audebo dicere, pace tua dicam, in
quodam ecstasis tripudio de te præsumendo di-
cam. Nisi quia DEus es, injustus esses. Quia pec-
cavimus graviter, inhæremus pertinaciter peccato,
gaudemus de peccato, prædicamus peccatum, non
abscondimus, & tu placatus es. Nos te provoca-
mus ad iram, tu nos ad misericordiam. Jam, si
 post hæc adeò mira tolerantix, ac lenitatis
 exempla obduratus aliquis in sua improbita-
 te, mavult reus, & pœnitentix expers
 mori, quàm oblatam ab eo toties sibi ve-
 niam admittere; quemnam accusare nisi se
 ipsum

ipsum potest, qui vel in vita, & ne quidquam retinente divina bonitate voluntarium in exitium se præcipitem miserit? Aut quodnam ulterioris clementiæ specimen desiderandum, poscendumque ibi à DEO superest? Totiusne ut æquitatis, justitiæque obliviscatur? Suasne omnes ut abroget leges? Ut demum etiam ejusmodi reos absolvens, plenam omnibus sinè ullo jam metu in quodvis scelus ruendi facultatem, ac licentiam permittat? Quodnam excogitari regimen posset, hõc inconsultius, & præposterum magis? Aut quotusquisque adeò impudens sit, qui tale illud à supremo mundi Gubernatore audeat exposcere.

6. Haud quaquam id ab eo poscimus, fortè hìc quisquam subjiciet. Vindicet sanè, quando ità manifestum jus exigit in contumaciores hujusmodi animas, At cur omnia ultioni tunc frena laxanda? Cur nullo etiam longissimo miseriarum cruciatu explenda est; sed æternæ ab iis temporariæ improbitatis pœnæ repetendæ? Hoc enimverò illud est, quod extremæ, horrendæque severitatis speciem præsefert, nec misericordis & mansueti judicis proprium videtur. Vanissima tamen hujusmodi oppositio est, quæque nil egeat à me hìc refelli, cum certum sit, neutiquam posse in casu, de quo agitur, pœnâ minùs quàm æternâ, seu divinæ justitiæ rationibus satisfieri, seu necessariis humanæ vitæ, ac felicitatis usibus con-

consuli. Non primum : quia , cùm sempiterni quoque temporis pœna satisfactio sit citra *condignum* , nec satis adæquans infinitam peccati , DEum graviter offendentis , malitiam ; quoniam pacto dignè huic responderet , si temporaria tantùm foret , hoc est undecunque finita ? Sed neque alterum : quia , cùm experientia palàm ostendat , ne ipsam quidem tartareorum cruciatuum æternitatem sufficere ad plerosque hominum à peccandi licentia absterrendos ; arguat hinc quilibet , quantò minorem eosdem in officio retinendi vim haberet pœna , cujus non aliter , ac purgatorii ignis certum aliquando sibi finem promitterent : necessarius proinde est similis rigor , horribilis quidem , sed communi bono apprimè conducens ; ad quem tandem depromendum majoris nostræ utilitatis causâ ab ipsamet sua bonitate DEus impellitur. Neque tamen idcirco spirituales viri eum pro DEO potius terribili , quàm amabili habent : eò quòd optimè nòrint , haud solere ipsum funesta hæc exempla edere , nisi in animas deploratæ salutis ; quòdque facillimam alioquin cuivis homini non omnino pessimo fecerit , suæ potius nativæ benignitatis , quàm necessariæ , & coactò quodammodo severitatis promerendæ rationem.

7 Subit jam refutandus aliorum error , qui , audientes prædicari summam animi puritatem , quam DEus à suis famulis exigit
dicens

dicens illis (*Levit. c. 11.*) *Sancti estote, quia ego sanctus sum*, neque aliud in se contra in-
 tuentes, quàm imperfectionem, & pecca-
 torum saltem venialium labes; imaginantur,
 parùm illi gratos se esse, nec amico, & liben-
 ti obtutu ab eo aspici. Unde ingens diffi-
 dentia subsequitur, & timor, familiariter
 ad eum accedendi, perinde quasi magis aba-
 lienaturi eum à se sint, si animam tot macu-
 lis, tàmque fœda illuvie obsitam purissi-
 mis, & delicatissimis ipsius oculis ingerant.
 Sed enimverò hallucinantur ii quoque,
 DEUM sibi comminiscentes tam facilem ad
 indignandum de quotidianis erratis, & ad
 averfandos, qui per naturæ suæ fragilita-
 tem in ea prolabuntur. Vulgatissima quippe
 apud Theologos doctrina est, leviores cul-
 pas, ceu nihil de gratia sanctificante decer-
 punt, sic neque posse amicitiam cum DEO,
 quæ merè in eadem gratia posita est, dimi-
 nuere, ac proinde nihilominus amicum ani-
 mæ DEum esse, minúsque eam amare,
 post hujusmodi culpas, quàm amicus ei es-
 set, eamque amaret, priùs quàm has illa
 in sese admisisset: imò, si quispiam plures
 alio veniales culpas patraverit, sed ampliori
 simul gratia sanctificante decoretur, plus
 eo altero charum, acceptúmque DEO esse.
 Et confirmantur, quæ dixi: quia nimis
 quàm dissentaneum à placidissimo, facilli-
 móque DEI ingenio videtur, ob quamcun-
 que levem causam succensere suis amicis,
 &

& servis : spectata præsertim imbecillitate conditionis humanæ , cui impossibile factu esse perspicit , non interdum delinquere , & labi. Quamobrem ordinarii nostri lapsus commiserationis potiùs , quàm offensionis , iræque causas ei præbent , juxta illud Psalmi centesimi secundi : *Quomodo miseretur Pater filiorum , misertus est Dominus timentibus se. Quoniam ipse cognovit figmentum nostrum , recordatus est , quia pulvis sumus.* Quòd si & inter homines vitio vertitur proclivitas ad exandescendum contra amicos , ubi quid per negligentiam deliquerint ; quonam pacto eam comminisci in DEO possumus amico omnium lenissimo , miræque etiam in gravibus suis offensis tolerandis patientiæ ? *DEus Juxta , justus , fortis , & patiens , nunquid irascitur per singulos dies ? (Ps. 7.)* Haud igitur , qui non nisi venialium noxarum conscius sibi est , DEUM imaginari adversum se iratum debet , quo more irasci homines solent contra eos , à quibus dicto aliquo , factove læsi fuerint , averfando nempe illos , & minori , quàm priùs benevolentiam profequendo : sed persuadere sibi debet , illi , utpote primam totius recti normam non posse quidem non improbare , quidquid peccatum etiam leviter sit : neque , ut ipsammet perfectissimam æquitatem , nihil pro eo velle satisfactionis exigere : cæterum solidam interim , & quanta antè fuerat , remanere amicitiam , implendo id , quod in libris Regum promiserat , (1. 2. c. 7.) *Ego ero ei in Patrem , & ip-*

se erit mihi in filium. Qui si iniquè aliquid gesserit, arguam eum in virga virorum, & in plagis filiorum hominum: misericordiam autem meam non auferam ab eo. Similiter, ac si Princeps aliquis centenùm aureorum mulctam statuisset certum quoddam teli genus ferenti, repertoque illo teli genere apud aulicum inter omnes alios sibi charissimum vellet hunc quoque, quanquam nihil contra eum offensionis sive animo fovens, seu vultu præferens, communem mulctam tuendæ legis causâ pendere. Qui aulicus post pœnam, quam videt, sinè ulla adversum se ira, sed ex mero æquitatis studio sibi irrogatam; pergeret ipse quoque pristinam retinere in agendo cum Principe familiaritatem, amorisque fiduciam.

8. Advertendum tamen hîc est, levia peccata, si ab homine sciente, & volente patrentur, eorùmque voluntas sinè ulla efficaci retractatione in animo perseveret; esto amicitiam nobiscum minuere in DEO nequeant; magnam nihilominus vim habere, ad nostri erga DEI amoris flagrantiam, suavitatem, & fiduciam minuendam, imò etiam penè omnino extinguendam; tum propter amaras conscientiaë objurgationes, quibus anima continenter castigari se audit, tum quia nequit interim actus exercere intimi erga DEum amoris proprios, contestando videlicet, nihil se ardentius optare, quàm ut illi in omnibus placeat, & perfecta con-

conjunctione adhæreat. Quamobrem sine
 ulla dubitatione affirmaverim, ab hoc pec-
 catorum venialium genere impediri plus pos-
 se charitatis fervorem, & familiarem cum
 DEO consuetudinem, quàm ab ipsis letha-
 libus noxis, quas aliquis efficaci jam dolore,
 & pœnitentia aboleverit. Cæterùm, si
 de aliis loquamur levioribus culpis, quarum
 hominem jam pœnituit; usque adeò illæ
 nostri erga DEum amoris confidentiam, &
 dulcedinem interturbare per se nequeunt;
 ut hæc labefactari, minuique in nobis haud
 debeat, neque propter gravissima, quæ
 jam satis retractaverimus, prioris vitæ flagitia:
 prout hîc ostendere aggrediar, contra vanas
 præposteræ alterius circa DEum persuasionis
 formidines.

9. Errant igitur ex falsa circa DEum per-
 suasione illi quoque, qui, licet plenissimam
 præteritorum criminum veniam in Sacra-
 mento pœnitentiæ consecuti ab eo sint; mi-
 nimè tamen audent familiariter, amicèque
 cum eo conversari: timentes nimirum, ne
 qua in eo post reconciliatam gratiam super-
 sint prioris inimicitia vestigia, ceu plerum-
 que evenire apud homines cernimus: qui,
 si fortè alicui injurias acceptas remittant, so-
 lent nihilominus, præsertim ubi hæ graves,
 indignæque admodum fuerint, menti infi-
 xam earum memoriam, unaque tacitam
 quandam ab earundem authore alienatio-
 nem animi retinere. Sed enim verò ad præ-

dictum timorem funditus ab animo eliminandum sat fuerit, quòd orthodoxæ ille fidei adversetur. Cùm hæc pro certissimo statuatur, hominem, qui ritè comparatus ad pœnitentiæ Sacramentum accesserit, non modò veterum offensarum omnium, quantumvis multæ, enormésque sint, benignissimam condonationem à DEO assequi. Sed in eundem, in quo priùs fuerat, imò etiam superiorem amicitia gradum restitui, tamque charum deinceps haberi, quàm si DEUS acceptas ab eo injurias æternæ oblivioni mandâisset. *Ego sum, ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas, & peccatorum tuorum non recordabor,* verba illius sunt apud Isaiam. (c. 43.) Quam in rem acutè observat operis imperfecti Author, (*Hom. 43. in c. 23. Matth.*) Christum Dominum, dum exprobraret Hierosolymæ suam adversus Prophetas, Deique nuntios crudelitatem, nequaquam dixisse: *Hierusalem, quæ occidisti, sed, quæ occidis Prophetas:* perinde quasi hac loquendi forma indicatum vellet, culparum, quæ in præsens haud permaneant, nullam se retinere memoriam, ne ad improperandas eas quidem, quibus propter pœnitentiam condonata jam fuerint: sed, veluti ad majorem ejusdem veritatis declarationem addit D. Augustinus: seu quicumque scripsit librum (*de diligendo DEO*) *Sic indulgere ex toto, & sic omnem donare injuriam; ut jam non damnet ulciscendo, nec confundat improperando nec minùs dili-*

diligat imputando. Et poterit sanè quispiam prudenter metuere, ne ex aliquo legitimæ poenitentiae defectu suorum remissionem criminum non obtinuerit: sed hac posita dubitare, utrùm à DEO diligatur, quasi nunquam eas commisisset, est eidem dicenti non credere, quòd nostra crimina ita per veniam deleverit, ut solis radiis, aut ventorum flatu disjicitur nebula, nullo ejus vestigio superstite: (*Isai. c. 44.*) *Delevi ut nubem iniquitates tuas, & quasi nebulam peccata tua.* Quia secundùm Joannis Tauleri memorabile effatum, (*apud Blos. in cons. Pus.*) *DEus, praesentia DEus est. Qualem unumquemque reperit, talem eum suscipit, & assumit: nec respicit, quid olim fuerit, sed quid modò sit: ideòque converso peccatori familiaritatem omnem, & secretorum suorum revelationem, quam alicui impendit; exhibere iam potest.* Unde concludi ad extremum potest, peccata per poenitentiam abolita, nullam vim habere, impediendi suavem nostri erga DEum amoris fiduciam: imò potiùs valere, ad eam magis magisque intendendam: majoris benignitatis causa, quam per eorum occasionem DEus nobis exhibuit, planè adeò integrèque in pristinam nos amicorum, & filiorum dignitatem restituens.

10. Quisque ergo DEum concipere afuescat, non secundùm nostræ naturæ imperfectiones, & præposterarum vulgi opiniones, sed potiùs qualem aut fides, aut ipsa

naturalis ratio eum repræsentat: nempe cen-
Dominum nostri amantissimum, & nostra
secum familiari consuetudine imprimis gau-
dentem nulli iracundiæ, & furori, quan-
tumcunque ab humana improbitate irriteretur,
obnoxium: ab omni contra impios, etiam
quando justas iis pœnas decernit, affectione
odii vacuum: mirè quarumvis injuriarum
tolerantem, nec minùs ad easdam ignoscen-
das proclivem: mitissimum in quotidianis
famulorum suorum erratis sinè ulla vel mi-
nima diminutione amicitia ferendis: pec-
cantium, quos post innumeras offensas in
suam gratiam receperit, nihilo amicum, &
amantem minùs, quàm si omnis omnino
præteritæ eorum improbitatis memoria ipsi
excidisset: quisquis, inquam, talem DEI
speciem sua in mente formaverit, hâsque
illius tam amabiles prærogativas secum re-
cogitare identidem perrexerit, næ is ani-
mum facilè inducet ad hilariter, fidentèr-
que cum eo agendum, tanquam cum sua-
vissimo Domino, cum fidissimo amico, cum
amantissimo Patre: in quavis rerum, tem-
porùmque difficultate ad ipsum recurrens,
de suis omnibus votis, curis, successibus
cum eo tractans, & eam demum in quavis
ipsum alloquendi occasione familiaritatem
usurpans, quæ intimi, & reciproci amoris
est propria: cum reverentia quidem, sed
quæ nihil servilis metûs, & perturbationis
admistum habeat, cùmque humilitate, sed
gene-

generosa, ad quam confidentia, atque hilitas erigat.

CAPUT III.

Quòd nemini certò constet, se DEI gratiâ in præsens potiri, non satis causa esse, ad nos revocandos à familiari, & jucunda illius consuetudine.

Quemadmodum, teste D. Joanne, proprium charitatis est, animos expedire à timoris angustiis, (*Ep. 1. c. 4.*) *Timor non est in charitate, sed perfecta charitas foras mittit timorem*; sic è contrario usitatum, & solenne timori est, perturbare charitatis dulcedinem; triplex autem videtur esse posse in servorum DEI animis hujusmodi timor: timor nimirum, ne divinâ gratiâ in præsens careant: ne ab illa aliquando excidant: neu sinè illa supremum diem obeant. Et sanè dubitari minimè potest, quin ab unoquoque ex commemoratis timoribus nostri erga DEum amoris confidentia, & suavitas perturbetur. Perturbatur à primo: cùm enim amicitia nihil aliud per Aristotelem sit, nisi (*1. 8. Eth. c. 2.*) *Amor mutuus non latens*; quoniam pacto jucundè, fidentèrque acquiescere in DEI amicitia ego possim, cujus amor me latet; vereârque, ne odio potius illi sim, quàm amori? Perturbatur à